

Pere Tobaruela

Propostes didàctiques sobre el llibre

Històries viscudes

Elaborades per Laura Esplot

Dibuixos de Sílvia Ortega

HISTÒRIES VISCUDES

DESCRIPCIÓ

Autor: Pere Tobaruela
Dibuixos: Sílvia Ortega

Animallibres / Barcelona, 2009
Col·lecció: «La Formiga», núm. 17
Sèrie Grogà

Format: 13 x 20,5 cm
Pàg.: 104
Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys. *Històries viscudes* és un llibre amb què els joves lectors se sentiran identificats des del primer moment. La quotidianitat de la història, la problemàtica que presenta, les solucions que ofereix i els valors que transmet, presentats amb un llenguatge planer i fàcilment entenedor, així com la bellesa de les il·lustracions que l'acompanyen, el converteixen en una lectura molt recomanable.

RESUM ARGUMENTAL

L'Ona i els seus pares sempre passen els caps de setmana i les vacances en un petit poble de Girona, on viu l'àvia Eugènia. L'àvia té alzheimer i gairebé no parla. Sempre s'està asseguda en el seu balancí.

A l'Ona li agrada molt llegir; ha llegit quatre vegades *El petit príncep*. En aquesta obra hi ha un passatge que fa referència a un llibre titulat *Històries viscudes* i, ves per on, l'Ona localitza aquest llibre a casa de l'àvia. Comença a llegir-lo i es queda molt sorpresa veient el començament: «Tinc 9 anys i sóc Déu». L'endemà està

neguitosa, té moltes ganes de tornar-lo a llegir, però en fer-ho, s'adona d'una cosa ben estranya: el llibre ja no comença igual. La història que s'explica ara és la d'en Pere, un nen de 9 anys, que no veu gaire el seu pare perquè aquest està tot el dia treballant en un bufet d'advocats. A ella li passa exactament com a Pere: el seu pare marxa abans que ella es llevi i arriba més tard de les deu de la nit. Continua llegint i s'adona que hi ha una altra coincidència entre el personatge del llibre i la seva pròpia vida: d'aquí a cinc mesos en Pere tindrà una germaneta. L'Ona no s'ho pot creure! La seva mare també està embarassada de quatre mesos i ha de fer repòs com la mare d'en Pere. En un altre episodi del llibre, un dia, la mare d'en Pere va trucar al seu home perquè en Pere havia agafat una febrada i calia portar-lo urgentment a l'hospital. De fet, era una excusa per fer que l'home tornés d'hora a casa. I, efectivament, l'home va anar cap a casa seva i quan va arribar va veure que tot havia estat un comèdia amb bona intenció; aleshores va optar per anar amb el seu fill a jugar al parc, tal com acostumava a fer temps enrere. L'Ona també acostumava a anar al parc les tardes de dimarts, dimecres i dijous amb el seu pare. I tenia moltes ganes de recuperar aquest costum familiar; així que la mare de l'Ona va trucar al seu marit i li va dir que calia portar l'Ona a urgències perquè tenia molta febre. Quan el pare de l'Ona va arribar a casa i es va adonar de l'engany ben intencionat, va marxar amb l'Ona al parc.

Al parc, l'Ona va confessar a la seva amiga Maria que estava llegint un llibre màgic anomenat *Històries viscudes* i van quedar que l'hi ensenyaria.

Aquella mateixa nit, l'Ona es va posar a llegir de nou. Ara hi havia una altra història, la de l'Anna, una nena a qui li agradava molt el teatre però a qui no escollien mai per participar en una obra, perquè era incapaç de recordar el paper que li tocava. L'Ona va tancar el llibre amb força i es va posar a pensar en el paper que havia d'interpretar ella a l'escola.

En adormir-se va somiar en una boa i que de la boca de la boa sortien l'àvia Eugènia i el seu balancí. L'àvia li va dir que calia afrontar els problemes i que expliqués als pares què li passava amb les obres de teatre. L'àvia va tornar a ser engolida per la boa i en aquell precís moment es va encendre el llum de l'habitació. L'Ona no va dormir massa bé en tota la nit.

A la tarda va anar al parc amb la mare i es va endur el llibre per ensenyar-l'hi a la seva amiga Maria. Però, sorprenentment, tot el llibre era en blanc. Les dues es van quedar molt parades.

A la nit va tornar a llegir el llibre i llavors hi va trobar una altra història: la protagonista era una nena de 9 anys, molt imaginativa i que s'estimava molt el seu avi, amb qui tenia una relació especial. El que més li agradava era anar a passejar amb l'avi. Un dia, però, va veure la mare i el pare parlant amb un senyor tot vestit de negre; la mare li va dir tot seguit que l'avi els havia deixat.

L'endemà l'Ona s'havia despertat una hora abans i va veure a la cuina el pare i la mare molt tristos; la mare li va dir que l'àvia Eugènia els havia deixat. L'Ona va plorar molt la mort de l'àvia.

Tres o quatre dies després de l'enterrament de l'àvia Eugènia, l'Ona va tornar a llegir el llibre màgic. Sabia que sempre havia de començar per la primera pàgina. Cada vegada que s'obria el llibre, aquest començava amb una història diferent. Però aquella nit totes les pàgines eren buides, així que va mirar per la finestra una bona estona i després va tornar a examinar el llibre, que continuava en blanc, tot i que a mesura que anava pensant, allò que pensava s'anava escrivint al llibre. Així va ser com l'Ona va descobrir el significat de la frase que sempre li deia l'àvia: «Els teus ulls escriuran».

PERSONATGES DEL LLIBRE

- Ona*: és la protagonista d'aquesta història. Té 9 anys i una imaginació desbordant. Li agrada molt llegir. Ha llegit quatre vegades el llibre *El petit príncep*.
- Àvia Eugènia*: és molt gran i està malalta. Té alzheimer i quasi no parla. Viu en un petit poble de Girona.
- Pare*: és advocat. Abans anava tres tardes per setmana al parc amb l'Ona i s'ho passaven molt bé, però des de fa un temps té molta feina i no hi pot anar mai. L'Ona quasi no el veu i l'enyora.
- Mare*: està embarassada de quatre mesos i ha de fer repòs.

L'AUTOR

Pere Tobaruela (Barcelona, 1965) és llicenciat en Geografia i Història. Durant força temps ha escrit articles en revistes i diaris. Però ja fa uns quants anys que es dedica a la seva gran passió, escriure literatura. Ha publicat diversos llibres per a infants i joves i algunes novel·les per a adults.

LA IL·LUSTRADORA

Sílvia Ortega, nascuda a Barcelona, va estudiar il·lustració a l'Escola Professional de la Dona, i animació a l'escola Joso Comic.

Des de 1997, ha col·laborat en sèries de televisió, publicitat i llargmetratges, com *El Cid* de Filmmax, *Socors, sóc un peix* d'Egmont Imagination (Dinamarca) o *Astèrix i els Vikings* d'Afilm (Dinamarca). Ha il·lustrat llibres infantils per a editorials com Santillana, Casals, Larousse, Enciclopèdia Catalana, Imaginarium i, ara, Animallibres.

INTERÈS PEDAGÒGIC DEL LLIBRE

Històries viscudes és un llibre que ens parla dels desitjos humans i de la capacitat que als humans ens atorga la imaginació, la fantasia, però també la **tenacitat i l'esforç**. Lluny de ser dos mons distants o mútuament aliens, **realitat i fantasia** s'entrecreuen i fan un teixit reflexiu que ajuda la protagonista, l'Ona, a situar-se en el seu entorn habitual de vida. La figura de l'àvia Eugènia apareix com un personatge de rerefons que actua de conseller prudent, savi i respectuós amb la capacitat d'iniciativa de la seva néta.

Els miracles que vol fer l'Ona manifesten el desig de resoldre els problemes més candents sense **valentia** o **esforç personal**, un camí que no du enlloc. Cal fer front a les situacions problemàtiques o adverses, com és el cas de la dificultat que té l'Ona per memoritzar els textos dels seus papers a les obres de teatre; **afrontar les dificultats** obertament és una primera manera de començar a resoldre-les. L'àvia Eugènia prou que ho sap quan anticipa a l'Ona que escriurà allò que vulgui, allò que pensi: «*Els teus ulls escriuran*», diu. És la metàfora de la voluntat, de l'esforç personal, de l'afany de superar les dificultats. No s'hi val només a somiar «solucions», s'han de planificar, s'han d'escriure, s'ha de treballar per aconseguir-les.

D'altra banda, el fet argumental del llibre comporta implícitament donar un gran valor a la lectura com a element de formació i reflexió personals. Els llibres formen part de la vida i, a més, ens l'expliquen. Lectura i vida són també un teixit de complicitats que ens fan ser més crítics, més reflexius, més mesurats, més intel·ligents.

En definitiva, *Històries viscudes* traspua el valor de la voluntat, la tenacitat i l'afany personals de superació i, a la vegada, fa un elogi implícit de la imaginació, el pensament reflexiu i la importància cabdal que la lectura pot tenir en la presa de posicions personals davant les vivències quotidianes més incisives.

POSSIBILITATS D'EXPLOTACIÓ DIDÀCTICA

La lectura d'aquesta obra permet abordar el treball de temàtiques ben diverses, des de les relacions entre els membres de la família, les malalties degeneratives –com l'alzheimer– i la mort, passant per les **relacions entre companys** d'escola i **les pors** o els **conflictes personals**, i podent anar a parar també a treballs sobre el poder de la **imaginació** i la **fantasia**, i el coneixement de l'imaginari literari.

Una primera qüestió a tractar pot ser, doncs, plantejar les **relacions intergeneracionals** i, concretament, la relació pares-fills, d'un costat, i la relació avis-néts, de l'altre. Qui s'ocupa de què, a casa? Quins moments d'esbarjo compartim pares i fills? Què és el que més m'agrada de la mare? Què és el que més m'agrada del pare? Com em demostren l'estimació els avis? Què faig jo per ajudar els avis en allò que els és necessari, sobretot per raons d'edat o vellesa? Tot aquest plec de preguntes possibles perfilen un entramat d'elements que indueixen a **la reflexió personal** i a la presa de consciència sobre la realitat familiar, i s'inscriuen, a més, en un marc de treball d'educació en valors.

La malaltia de l'àvia Eugènia permet posar sobre la taula un tema difícil i dolorós: **la mort**. No és fàcil parlar-ne, tot i que és una realitat temàtica que no es pot defugir. Cal, si més no, recollir impressions i explicacions, comprendre-la com un fet natural o biològic, i respectar la visió que cada alumne i, de retruc, cada família pot tenir sobre el final de l'existència de cada ésser humà.

La **rivalitat**, les **diferències**, la **dinàmica de grup** entre els membres d'una aula esdevenen sempre motiu de debat i de col·loqui. Cal potenciar, doncs, el **diàleg** com a instrument per a la **resolució pacífica dels conflictes**; cal estimular les actituds positives, el caràcter assertiu en les relacions personals, l'esperit de **cooperació** i el sentiment de **pertinença al grup**. Cal, per tant, fomentar una dimensió totalment inclusiva de la vida social a l'aula.

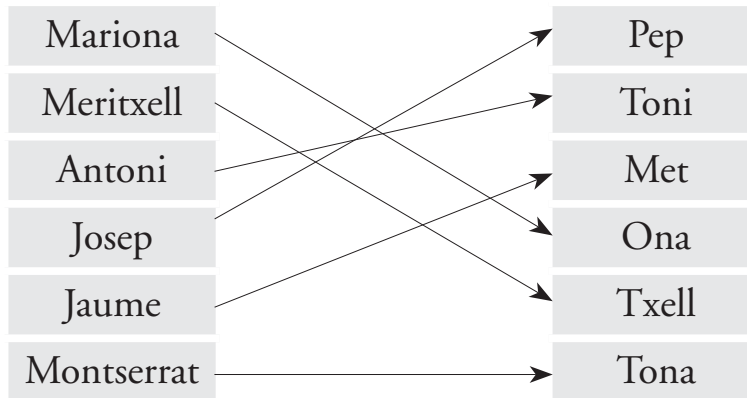
A més, parlar d'aquest llibre ens permet també parlar de literatura o de lectura. Podem pouar en l'imaginari creixent de l'alumnat per promoure'n la consciència personal. Tenim tot un món de **l'imaginari literari** que és comú a tots els alumnes i que, per tant, els fa participants d'aquesta realitat imaginada present en el rebost de les emocions i dels pensaments viscuts mitjançant les lectures fetes fins al moment actual. *El petit príncep* és un llibre en el qual s'anomena un altre llibre. *Històries viscudes* és també un llibre que parla de llibres. La lectura ha de possibilitar, doncs, parlar de lectura i incentivar-la encara més, si és el cas.

Finalment, hem d'explicar que, encara que el tractament pedagògic d'aquest llibre, i les activitats que més endavant us oferim, les presentem agrupades en tres grups: activitats *d'abans de la lectura, de després de la lectura i complementàries*, les propostes didàctiques que presentem s'han elaborat pensant en un ús escolar i col·lectiu del llibre i, òbviament, no n'esgoten totes les possibilitats d'exploració. Atenent la diversitat de l'alumnat de l'aula, és possible que algunes d'aquestes activitats siguin més adients que no d'altres, bé pel seu contingut, o pel desigual nivell de comprensió de cada alumne, raó per la qual recomanem fer-ne una selecció o adaptació.

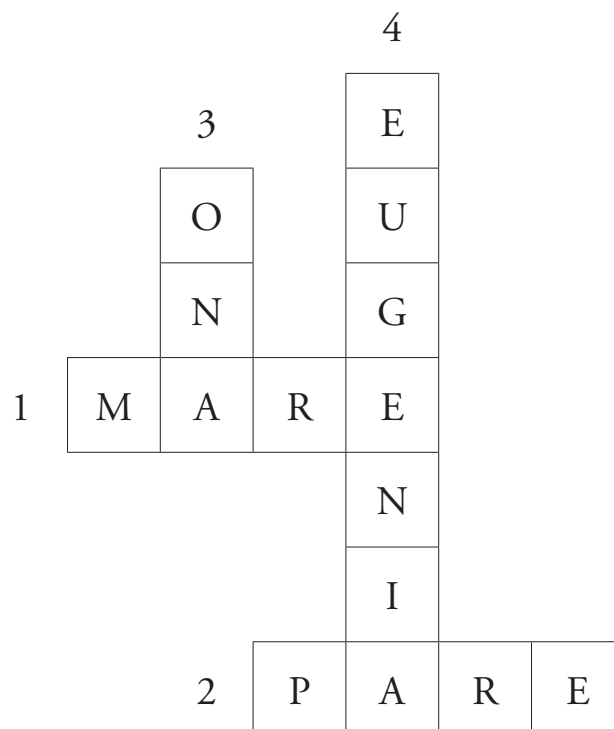
SOLUCIONARI

B) DESPRÉS DE LA LECTURA

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 1.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 2.

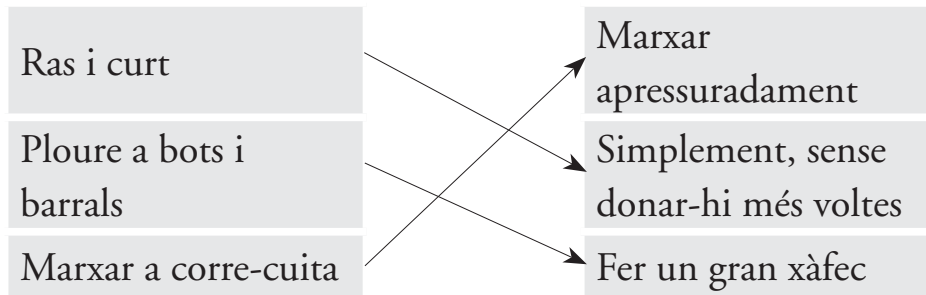
SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 3.

- En Pere i l'Ona tenen la mateixa edat, 9 anys.
- Tots dos tenen un pare advocat que treballa molt i passa moltes hores fora de casa.
- Tots dos tenen un pare bomber que té molts dies de festa i van al parc.
- La mare d'en Pere i la mare de l'Ona estan embarassades de quatre mesos.
- La mare d'en Pere està a punt de tenir una criatura; a la mare de l'Ona encara li falten dues setmanes.
- Les dues mares diuen una mentida per aconseguir fer plegar abans els seus marits de la feina i aconseguir que passin una tarda al parc amb els nens.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 4.

L	F	Q	S	C	G	U	I	K
A	Z	E	S	R	H	M	L	Y
N	E	D	R	F	B	H	T	X
D	H	M	A	R	I	A	C	J
R	E	T	O	P	A	H	I	A
E	E	B	P	A	I	N	C	N
A	W	R	U	P	L	J	F	A
Z	S	E	N	R	I	C	T	O
T	G	B	M	J	U	X	W	J

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 8.

D) ACTIVITATS DIVERSES

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 2.

Quan jo tenia sis anys, una vegada vaig veure en un llibre sobre la Selva Verge, que es titulava Històries viscudes, una magnífica estampa. Representava una serp boa tot engolint una fera.

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editorial autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) ABANS DE LA LECTURA

1. Completa la fitxa del llibre:

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

DIBUIXOS DE:

ANIMALLIBRES, SL

COL·LECCIÓ: NÚM.:

2. Fixa't en la coberta i en el títol del llibre. De què et sembla que deu tractar la història que conta aquesta novel·la?

.....
.....
.....
.....

3. Contesta:

Què porta a la mà la nena de la coberta?

.....

Quina relació penses que deu tenir amb la història?

.....

Per què?

.....

4. Llegeix el text de contracoberta. D'acord amb el que allà s'explica, canviaries el títol al llibre?

Quin títol posaries tu?

.....

Per què?

.....

.....

.....

B) DESPRÉS DE LA LECTURA

1. Relaciona cada nom de la columna de l'esquerra amb el diminutiu que li corresponga dels de la dreta:

Mariona	Pep
Meritxell	Toni
Antoni	Met
Josep	Ona
Jaume	Txell
Montserrat	Tona

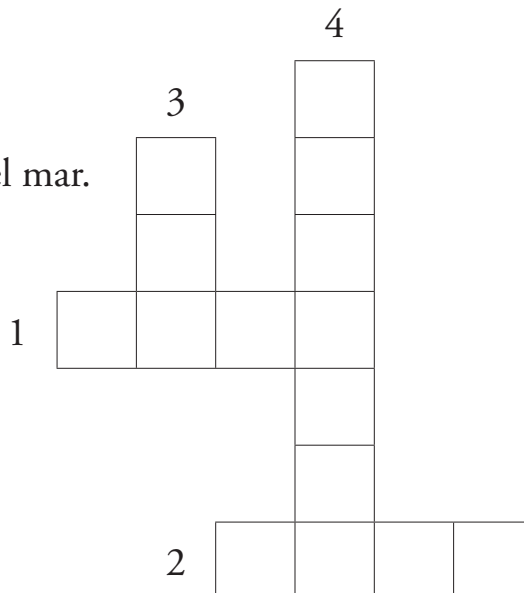
Coneixes algú a qui se'l conegui pel seu diminutiu?

Quin diminutiu és?

Quin és el seu nom complet?

2. Escriu en els mots encreuats qui són els personatges d'aquesta història:

1. Dona que té un fill.
2. Home que té un fill.
3. Moviment de l'aigua del mar.
4. Nom de l'àvia de la protagonista.

Ara, fes una breu descripció de l'Ona:

.....

.....

.....

3. Marca amb una creu les coincidències que hi ha entre en Pere i l'Ona:

- En Pere i l'Ona tenen la mateixa edat, 9 anys.
- Tots dos tenen un pare advocat que treballa molt i passa moltes hores fora de casa.
- Tots dos tenen un pare bomber que té molts dies de festa i van al parc.
- La mare d'en Pere i la mare de l'Ona estan embarassades de quatre mesos.
- La mare d'en Pere està a punt de tenir una criatura; a la mare de l'Ona encara li falten dues setmanes.
- Les dues mares diuen una mentida per aconseguir fer plegar abans els seus marits de la feina i aconseguir que passin una tarda al parc amb els nens.

4. Busca en la sopa de lletres els noms dels amics de l'Ona:

L	F	Q	S	C	G	U	I	K
A	Z	E	S	R	H	M	L	Y
N	E	D	R	F	B	H	T	X
D	H	M	A	R	I	A	C	J
R	E	T	O	P	A	H	I	A
E	E	B	P	A	I	N	C	N
A	W	R	U	P	L	J	F	A
Z	S	E	N	R	I	C	T	O
T	G	B	M	J	U	X	W	J

–Escriu el nom de la colla dels teus amics:

.....

.....

5. Encercla els jocs als quals habitualment jugues quan vas al parc:

futbol	bàsquet	ping-pong	fet i amagar
escacs	curses amb la bicicleta	patinar	bales
cèrcol	sarrancar cebes	baldufes	hoquei

–Ara, escriu quin és el joc que més t’agrada i explica’n les normes (pots fer-ho emplantant aquesta fitxa). Després fes-ne un dibuix:

El joc que més m’agrada és:

S’hi juga en:

Per jugar-hi fa falta el material següent:

.....

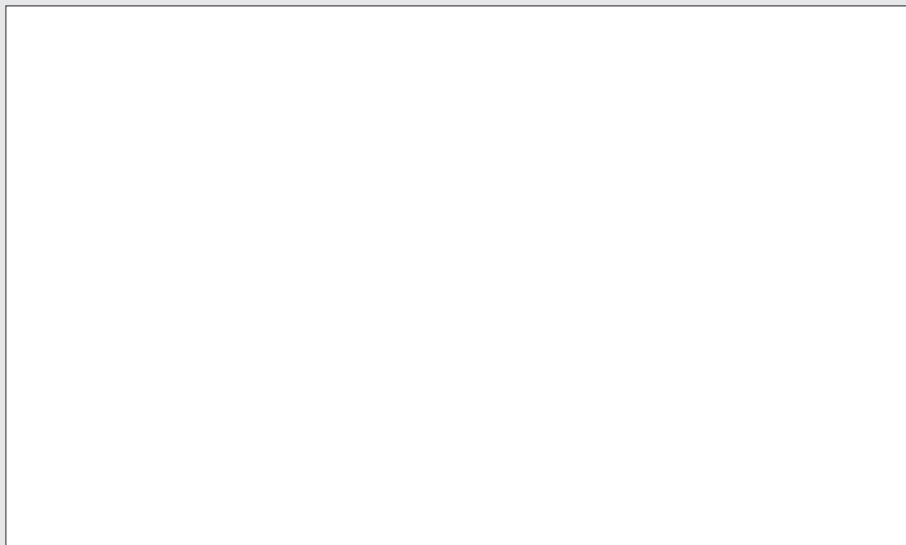
El nombre de nens i nenes que hi poden jugar és de:

S’hi juga de la manera següent:

.....

.....

.....

6. Fes un dibuix de la teva família:

–Ara, completa:

Nom del pare:
Nom de la mare:
Nom dels germans:
Nom de l'avi per part de mare:
Nom de l'àvia per part de mare:
Nom de l'avi per part de pare:
Nom de l'àvia per part de pare:

–Amb quin avi o àvia t'entens millor?
Què és el que més t'agrada d'ell o d'ella?

.....
.....
.....

7. Explica el conte que ha escrit l'Ona:

Primer miracle:

.....
.....
.....

Segon miracle:

.....
.....
.....

8. Relaciona:

Ras i curt

Ploure a bots i barrals

Marxar a corre-cuita

Marxar

apressuradament

Simplement, sense donar-hi més voltes

Fer un gran xàfec

–Ara, escriu una frase amb cada una de les expressions anteriors:

-
-
-

C) VALORACIÓ DEL LLIBRE

1. Valora el llibre.

Què és el que més t'ha agradat d'aquesta història? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

I el que menys? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....

2. Si haguessis de recomanar la lectura d'aquest llibre, amb quins arguments ho faries? Escriu-ne almenys tres.

a)

.....

b)

.....

c)

.....

3. Si haguessis de puntuar aquest llibre de l'1 al 10, quina nota li posaries? Raona la teva resposta.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

D) ACTIVITATS DIVERSES

1. Explica un somni que hagi tingut:

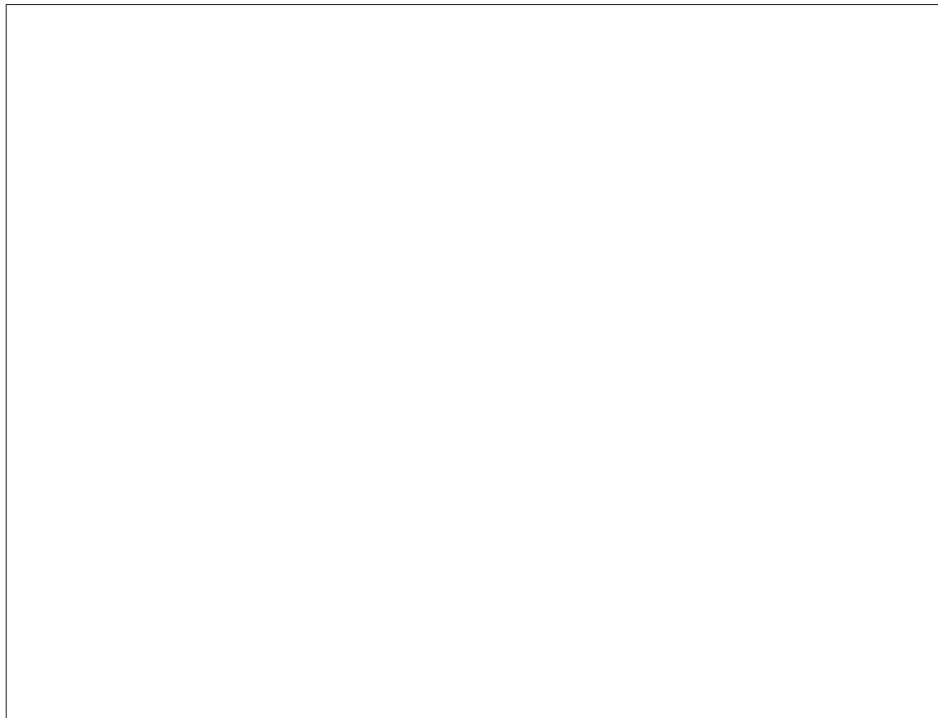
.....
.....
.....
.....

2. Aquí tens un fragment d'*El petit príncep*, però està desordenat.
Reescriure-lo correctament.

jo tenia Quan sis anys, una vaig veure vegada en un llibre Selva Verge sobre, que es Històries viscudes titulava, una magnífica estampa. Representava una engolint serp boa tot fera una.

.....
.....
.....
.....
.....

–Ara, fes un dibuix de la boa engolint una fera:

3. A la història que has llegit també apareix una boa. Però... Què saps de les boes? Busca informació i escriu tot el que descobreixis sobre aquestes serps. Acompanya la teva investigació d'un dibuix o una foto en què aparegui una boa.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. De tots els llibres que has llegit fins ara, quin recordes de més bon grat? Per què?

.....

.....

.....

5. Escriu el nom de cinc personatges literaris (personatges de llibres) que et caiguin bé i cinc més que et caiguin malament.

PERSONATGES QUE EM CAUEN BÉ	PERSONATGES QUE EM CAUEN MALAMENT
.....
.....
.....
.....
.....

6. Fixa't en la il·lustració de la pàgina 69. De què estan parlant l'Ona i la mare? Conta-ho amb les teves paraules.

.....
.....
.....
.....

7. Després de llegir el llibre sabries explicar el sentit de la frase «Els teus ulls escriuran»? Prova-ho.

.....
.....
.....
.....

8. Si poguessis escriure una història en el llibre de l'Ona, què contaries?

.....
.....
.....
.....

9. T'agrada el final d'*Històries viscudes*? Per què?

.....
.....
.....
.....

Propostes didàctiques referides al llibre
Històries viscudes (ISBN 978-84-96726-55-0)

© Animallibres, SL.
Apartat de correus 6141 - 08080 Barcelona
www.animallibres.cat
© Laura Espot, 2009
Dibuixos d'Escletxa, 2009